

העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב
ת.ד. 7289 יהוד-מונטסון, מיקוד 56214 ; פקסי 03 536 3470 ; טל' 03 536 4622

אוקטובר 2018

העברת הקשר הקווי הנייח בצה"ל לטיפולו של משרד הדואר בשנת 1953

עם הקמת צה"ל ב-26 במאי 1948 הקים שירות הקשר, שהפך לחיל הקשר באוקטובר 1948, מערכת קשר קוויית נייחת, שסיפקה את הקשר הקווי הנייח למפקדות ולבסיסים הנייחים של כל גורמי צה"ל. עיקר משימת הקמת המערכת הנייחת ותחזוקתה נעשה באחריות פלוגות טלפונים פיקודיות. מערך קווי זה נשען בחלקו על שירותים שנרכשו ממחלקת הדואר, הטלפון, הטלגרף והרדיו במשרד התחבורה, שב-3 בנובמבר 1952 הופרד ממשרד התחבורה והפך למשרד הדואר.¹

בתום מלחמת העצמאות עבר צה"ל תמורות ארגוניות מהותיות: צה"ל מוסד כצבא סדיר; הוקם מערך המילואים, שהיה עיקר עוצמתו של צה"ל, ומערך לגיוס כלי רכב וציוד מכני כבד; נקלט חימוש חדיש, בעיקר טנקים ומטוסים; מאמץ רב הושקע בפיתוח תורות לחימה. מדינת ישראל הצעירה הייתה אז במצוקה כלכלית קשה, ואימצה בפברואר 1952 תכנית חירום כלכלית. העדיפות הלאומית הייתה קליטת עלייה המונית, אספקת מצרכים בסיסיים, דיור ותעסוקה. התקופה, שזכתה לכינוי "תקופת הצנע", התאפיינה בהקצאת משאבים מצומצמים לנושאי ביטחון.

חיל הקשר עבר אף הוא תמורות משמעותיות. הקשר"ר יצחק אלמוג (ורצמן) הוביל תהליך של מעבר מדפוס פעילות שאפיינו את שירות הקשר ב"הגנה" לדפוס פעילות שהתאימו לצבא סדיר.² החיל התמקד בבניית יכולת שתשרת את צה"ל בלחימה לשם השגת הכרעה, וכדי לשחרר משאבים מעיסוק בתקשורת קוויית נתקבלה בשנת 1952 החלטה על העברת הקשר הקווי של צה"ל לטיפולו של משרד הדואר. ביולי 1953 הושג סיכום בין חיל הקשר למשרד הדואר על ביצוע הדבר, והסיכום מומש עד סוף שנת 1953.

לוט הסיכום בין קשר"ר למנהל הכללי של משרד הדואר, שאותר בארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, בתיק מס' 63/55/62.

אל"ם (דימי) דניאל רוזן

¹ שר הדואר הראשון היה מרדכי נורוק ממפלגת "המזרחי" (שבשנת 1957 התאחדה עם "הפועל המזרחי" להקמת "המפלגה הדתית לאומית"), שהוחלף ב-24 בדצמבר 1952 בידי יוסף בורג, אף הוא ממפלגת "המזרחי". מנכ"ל משרד הדואר הראשון היה חיים בן-מנחם. בתחילת שנת 1971 שינה שר הדואר דאז שמעון פרס את שם המשרד ל"משרד התקשורת".

² אל"ם יצחק אלמוג (ורצמן) היה מפקד החיל השני, והראשון שנשא בתואר קשר"ר (קצין קשר ראשי).

מפקדת קצין קשר ראשי
401-2522
תמוז תשי"ב
5 יולי 1953

משרד הראר - המנהל הכללי
משרד הבטחון - המנהל הכללי
✓ עוזר ראש אגם
מטכ"ל/אגם
אגם/תכנון
אגם/מ"מ

משרד שני 20/80
5404
[Handwritten signature]

הנדון:- העברת המתקנים של קשר קווי לראר
ע"י לוחה

[Handwritten signature]

1. ר"ם סכום בעיה ההעברה, כטי שנקבע בפגישה בין בנימי הזבא להדאר.
2. הנך מתבקש לאשר את הסכום הנ"ל.

[Handwritten signature]
י. ורמון - מלוך/מ
קצין קשר ראשי

לוחה.
י"מ/עב

סכום בענין העברת מתקני הקשר הקווי הסטטי של צ.ה.ל.
לדאר ישראל

(א) כ ל ל י

1. דאר ישראל מקבל על עצמו אחריות לבצוע החזקה וההתקנה של מערכת הקוים והמרכזים הסטטיים של צ.ה.ל. המפקחים, וענבודת מרכזיה של המרכזים יהיו אנשי צבא ובטורות הצבא.
2. עם העברת המתקנים הצבאיים לטפול הדאר יפסיק הצבא לבצע עבודות ברשת ובמתקנים הנ"ל. בכל מקרה של הכרח בבצוע עבודה ע"י הצבא במתקנים הסטטיים, יעשה הדבר ביריעה המוקדמת ובמקום של הדאר.
3. דאר ישראל יבצע עבור הצבא גם עבודות זמניות לשמש זמני וארעי (לתקופות שלא תעלנה על 3 חדשים) גם אם הן חורגות מהסטנדרט המקובל של הדאר, בתנאי שהחומרים נמצאים בידו הדאר או שיסופקו ע"י הצבא.
4. העבודות הצבאיות מבוצעות בעדיפות לגבי עבודות אחרות. הנוהלים האדמיניסטרטיביים להזמנת עבודות צבאיות יהיו קצרים ככל האפשר.
5. נוהל זה כוחו יפה כעת רביעה בלבד, לשעת חרום יפורסם נוהל נפרד.

(ב) ציור

1. הרשת הקווית והציוד הסטנדרטי הסותקן במתקני הצבא יעברו לרשות הדאר לפי הסדר בין משרד הבטחון והאוצר ויהפכו רכוש הדאר ציור זה וכן הציוד שיותקן בעתיד במתקני הצבא יובטח ע"י החתמת הטכניים הצבאיים הנוגעים בהתאם להסדר מתאים.
 2. עם העברת המתקנים יעביר הצבא את סלמי הציוד הכולל חלקי חלוף, ככלים, טרכוזיות, וטלפונים הנמצאים ברשותו לדאר ישראל תטורת זיכוי כספי.
- ./.

3. התקנים הצבאיים שבהם מופעל ציוד בלתי סטנדרטי יספק הצבא את חלקי החלוף לתקונים בהתאם לצורך עד אשר יחלף בציוד סטנדרטי ע"י הדאר.
4. כל עוד לא יהיה מלאי ספטיק של ציוד בידי הדאר שיוכל לספק את דרישות הצבא בכל עת, ישורין כל הציוד הסופר סהצבא לשמוש הצבא בלבד.
5. הצבא יהיה אחראי כעד כל נזקים לציוד הנגרמים ע"י אנשי צבא במתקניו.

ג) כח אדם

1. על מנת להקל לדאר את הטעסה שתוצר עקב קבלת מתקני הקשר של הצבא לספול הדאר ישחרר הצבא כשרות סלואים לספך שנה אחת את הטכנאים ומנהלי העבודה של שרותי ההנדסה (טלפונים) צו"ר.
2. הצבא יהיה סוכן לשחרר כספר אנשי צבא קבע בעלי מקצוע ולהעבירם לדאר במידה זיובטח לכ"ל תנאים מתאימים.

ד) תאום ומנהלה

1. קצין הקשר הראשי הסיצג את הסטה הכללי של צה"ל בפני הנהלת הדאר יעביר סטכות לקציני קשר פיקודיים לבוא במגע עם סהנדסי הסחוזות של הדאר ולהאם כצוע עבודות החזקת המתקנים.
2. ספקות קצין קשר ראשי, קציני הקשר הפקודיים או הפועלים בשטח הם בלבד יהיו ראשים להזמין סהדאר כצוע עבודות, הדאר לא יכצע שום עבודה או שינוי במערכת הקשר הצבאית ללא אישור סהסוסמכים לכך.
3. כצוע עבודהכל ש היא תיעשה על ספך הזמנה צבאית בה תפורט פרט סלא העבודה הנדרשת, עם גמר העבודה יעביר הדאר לסזסין הודעה ככתב על גמר העבודה בצדוף כל הפרטים הסכנייים הנוגעים לעבודה הנדרשת.

ה) כסחון

1. הדאר יקפיד על החזקת הססמכים בקשר לרשת הצבא בסודיות, יספיד על בחירת אנשים סהיסנים, זיגביל את ססטרם.

/.

2. לאותם העובדים ומנהלי העבודה אשר יודקרו עקב תפקידם להכנס למתקני הצבא יוצאו רשיונות כניסה מיוחדים, מהנדסי המחוזות הנוצעים יבישו שעות של אנשים לקציני הקשר הפקודיים.
3. בכל מקרה שליחת אנשי הראר למקום עבודה מסוכן מבחינה בטחונית יובטחו העובדים ע"י משמר צבאי מתאים של אותו הפקוד אשר במרחבו מבוזעת העבודה.

ד) טפול ברשת ובמתקנים

1. הטפול ברשת ובמתקנים של הצבא יהיה רצוף בכל שעות היממה 7 ימים בשבוע לפי תנאים דלהלן:
 א) מתן שרות פלא ורחוף משעה 0700 - 1700 בימי עבודה רגילים
 ב) החזקת חוליית עבודה בירושלים, בת"א ובחיפה בימי חג ובשבת בשעות 1700 - 0700 לטפול במקרים החופיים ולאסיפת פועלים לשם טפול במקרים החופיים רציניים.
2. הטפול בהפרעות במערכת הקשר הצבאית יבוצע בעדיפות ראשונה בכל מקרה של תקלות בקוים הבין עירוניים יוחלפו הקוים בקוים אחרים (מזרחיים). במקרה של שברון כללי יש לנהוג לפי רשימת העדיפות שתקבע ע"י הצבא בשיתוף עם הראר.
3. באזורים בהם טרוכז ספר רב של מתקנים צבאיים או במרכזים ראשיים ימצאו אנשים בקביעות לשם טפול בתקלות ובעבודות החופות.
4. הודעות על קלקולים יופנו ע"י המנויים הצבאיים למרכזי הטלפון הקרובים אשר ייקבעו בין הצבא והראר. מקבל ההודעה על הקלקול ירשום את הטרסים על בני טופס מסופן **צבא** באדום על סנת שזה יקבל את הטפול המתאים. לאחר תקון הקלקול יש להודיע למנדי על התקון.
5. אחת לחדש יעבירו קציני הקשר הפיקודיים למהנדסי המחוזות של הראר דו"ח על כל האחזורים בטפול במתקנים הצבאיים במרחב פקודם על סנת לאפשר בדיקת תלונות אלה ולסנוע הישגותם.

✓.

6. דאר ישראל יפזיא למפקדת ק.ק.ראשי ספה מעורבות של רשת הקוים הארצית,
תוך הרגשת קוי הצבא. ספה זו תובש עם העברת המתקנים לספול הדאר ופירי
חודש יפזיא הדאר לצבא רשימת שנויים ברשת הארצית לשם עדכון הטפה.

תאריך:.....